

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Vår ref.
23/1512 - 2

Deres ref
23/1909

Dato
11.10.2023

Høringsvar - Forslag til endringer i lov og forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven)

Likestillings- og diskrimineringsombudet har som mandat å arbeide for likestilling og mot diskriminering på grunnlag av kjønn, graviditet, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og alder.

Ombudet har også tilsynsansvar med at norsk rett og forvaltningspraksis er i samsvar med de forpliktelsene Norge har etter FNs rasediskrimineringskonvensjon (CERD), FNs kvinnekongresskonvensjon (CEDAW) og FNs konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD).

Ombudet er positive til at fagskoleloven endres som følge av de endringene som er gjort i universitets- og høyskoleloven (uhl.). I lys av vårt mandat har vi likevel noen merknader til høringsnotatet.

Vi vil for det første vise til at det er gjort mange gode endringer i universitets- og høyskoleloven som ikke er foreslått endret i fagskoleloven. Vi vil her spesielt vise til grepene som er tatt med å skille ut viktige plikter og rettigheter i egne bestemmelser, slik som retten til individuell tilrettelegging (uhl. § 4-3 c) og styrets plikt til å forebygge og forhindre seksuell trakassering (uhl. § 4-3 a). Dette ble gjort fordi bestemmelsen om læringsmiljø hadde for mange ledd og for mye innhold.

Å skille ut viktige bestemmelser i universitets- og høyskoleloven har skapt en bedre og mer brukervennlig lovtekst, noe som er viktig fordi loven skal kunne leses og brukes av studenter. Ombudet mener at det samme grepet burde vært vurdert for større deler av fagskoleloven (§ 15), som også inneholder svært ulike regler og mange ledd.

4. Dispensasjon fra kravet om fullført og bestått videregående opplæring for opptak til fagskoleutdanning

Ombudet støtter forslaget om å innføre en tilsvarende regel fra uhl. § 3-6 om at det kan gjøres unntak fra bestemmelsen om generell studiekompetanse (dispensasjon) i enkelte tilfeller.

Ombudet er generelt positive til unntaksordninger som gjør at søkere med nedsatt funksjonsevne sikres likeverdige muligheter til utdanning som andre. Dette er også i tråd med FN-konvensjonen om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD) art. 24 om retten til utdanning.

Vi vil for øvrig vise til Opptaksutvalget (NOU 2022:17) sitt forslag om at fylkeskommunen skal vurdere den enkelte elev som søker om dispensasjon, fordi de kjenner elevene bedre.

I tillegg mener vi at det ville vært bedre om flere av vilkårene for å få innvilget dispensasjon ble direkte lovfestet i fagskoleloven, fordi lover ofte er lettere tilgjengelige enn forskrifter. Dette kan også være en av grunnene til at det er såpass få søknader om dispensasjon etter uhl. § 3-6.

5. Permisjon og forbud mot gjengjeldelse ved varsling

Generell adgang til permisjon

Ombudet støtter forslaget om å innføre like regler om permisjon og forbud mot gjengjeldelse ved varsling i fagskoleloven og uhl.

Det er viktig å sikre studenter like rettigheter uavhengig av hvilken utdanning de velger, og ombudet støtter derfor å lovfeste en generell permisjonsadgang.

Når det gjelder den foreslåtte ordlyden i ny § 28 a, foreslår ombudet at denne har en lik ordlyd som uhl. § 4-3 e, og at det bør fremgå direkte av fagskoleloven at fagskolene kan gi studentene bedre rettigheter enn det som følger av loven.

Utsatt eksamen og permisjon ved fødsel og omsorg for barn

Ombudet støtter forslaget om å endre ordlyden i § 28 til det kjønnsnøytrale «forelder». Dette er svært positivt for likekjønnede foreldrepar.

I høringsnotatet står det på s. 18 at reglene også gjelder for adopsjonsforeldre så langt det passer. Ombudet mener at dette fortsatt bør fremgå eksplisitt av lovteksten for å hindre at adoptivforeldre forskjellsbehandles av utdanningsinstitusjonene.

Forbudet mot gjengjeldelse ved varsling

Departementet har foreslått å innføre en regel som fastslår at studenter har rett til å varsle om kritikkverdige forhold ved fagskolen og et forbud mot gjengjeldelse ved varsling.

Ombudet synes at det er positivt at retten til å varsle og forbud mot gjengjeldelse blir lovfestet i en egen bestemmelse. Vi mener derimot at vilkårene «kritikkverdige forhold» og «gjengjeldelse» burde vært definert direkte i lovteksten etter modell fra arbeidsmiljøloven §§ 2 A-1 og 2 A-4.

Ombudet ser frem til å følge departementets arbeid med å følge opp anbefalingene etter at høringsprosessen er avsluttet.

Vennlig hilsen

Bjørn Erik Thon

likestillings- og diskrimineringsombud

Martine Guntveit

seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent, og gyldig uten signatur.